Stadskerk Nijmegen (OCP), 3 oktober 2021
Voorganger: Ton Bun, marist

[1e lezing: Maleachi 2,10-16] (Nieuwe Bijbelvertaling)
10 Hebben wij niet allemaal dezelfde vader, heeft niet een en dezelfde God ons geschapen? Waarom behandelen wij elkaar dan zo trouweloos en schenden wij het verbond dat hij met onze voorouders sloot? 11 Juda heeft trouweloos gehandeld, en in Israël en Jeruzalem heeft men zich gruwelijk misdragen. Juda heeft ontwijd wat de HEER heilig is en wat hij liefheeft; Juda is getrouwd met een vrouw die een vreemde god vereert. 12 Moge de HEER iedereen uit het volk van Jakob stoten die iemand beschermt die zoiets doet, iedereen die het voor zo iemand opneemt of voor hem offert aan de HEER van de hemelse machten. 13 En verder: jullie storten hete tranen op het altaar van de HEER, jullie jammeren en kreunen omdat hij niet naar je offers omziet en ze niet uit jullie handen aanvaardt. 14 En jullie vragen je af: Waarom toch? Omdat je de vrouw met wie je je leven deelde trouweloos behandeld hebt, de vrouw met wie je in je jeugd een verbintenis bent aangegaan, waarvan de HEER getuige is geweest. 15 Wie ook maar een beetje verstand heeft doet zoiets niet, want iedereen wil toch een nageslacht dat door God gewild is? Speel niet met je leven en behandel de vrouw van je jeugd niet trouweloos. 16 Want de HEER, de God van Israël, zegt dat hij het verafschuwt wanneer een man zijn vrouw wegstuurt. Wie zoiets doet besmeurt zichzelf met onrecht – zegt de HEER van de hemelse machten. Speel niet met je leven en gedraag je niet langer trouweloos.

[Evangelie: Marcus 10,1-16] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Hij vertrok uit Kafarnaüm naar Judea en het gebied aan de overkant van de Jordaan, en de mensen verzamelden zich weer in groten getale om hem heen; hij onderwees hen zoals hij gewoon was te doen. 2 Er kwamen ook farizeeën op hem af. Ze vroegen hem of een man zijn vrouw mag verstoten. Zo wilden ze hem op de proef stellen. 3 Hij vroeg hun: ‘Hoe luidt het voorschrift van Mozes?’ 4 Ze zeiden: ‘Mozes heeft de man toegestaan een scheidingsbrief te schrijven en haar te verstoten.’ 5 Jezus zei tegen hen: ‘Hij heeft dat voor u opgeschreven omdat u zo harteloos en koppig bent. 6 Maar al bij het begin van de schepping heeft God de mens mannelijk en vrouwelijk gemaakt; 7 daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, 8 en die twee zullen één worden, ze zijn dan niet langer twee, maar één. 9Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.’
10 In huis stelden de leerlingen hem hier weer vragen over. 11 Hij zei tegen hen: ‘Wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel; 12 en als zij haar man verstoot en met een ander trouwt, pleegt zij overspel.’
13 De mensen probeerden kinderen bij hem te brengen om ze door hem te laten aanraken, maar de leerlingen berispten hen. 14 Toen Jezus dat zag, wond hij zich erover op en zei tegen hen: ‘Laat de kinderen bij me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij. 15 Ik verzeker jullie: wie niet als een kind openstaat voor het

koninkrijk van God, zal er zeker niet binnengaan.’ 16 Hij nam de kinderen in zijn armen en zegende hen door hun de handen op te leggen.

[overweging:}
Dierbare medegelovigen,

In het evangelie van deze zondag horen we hoe Jezus door de farizeeën voor de keus wordt gesteld. Zij zijn erop uit om hem op zijn woorden te vangen. Zal hij staan achter het gezag van Mozes of niet als het gaat om de vraag of de man zijn vrouw in de steek mag laten wanneer hij vreemd gaat. Onder welke omstandigheden mag je je partner in de steek laten of weg sturen. Het is blijkbaar een vraag die ook al speelde in de tijd van Mozes. Wat mag en wat mag niet? En welke regels zijn dan van toepassing. De farizeeën beroepen zich op de wet van Mozes. Een levensverbintenis, een relatie van trouw voor het leven omvat het geheel van samenwonen en samenleven. Inbreuk op zo’n verbintenis is ingrijpend en kun je niet zomaar lichtzinnig doen. Met een beroep op Mozes zoeken de farizeeën Jezus klem te zetten: onderschrijft hij de regelgeving van Mozes of niet. Als Jezus kiest voor de lijn van Mozes dan zal hij echtscheiding onder voorwaarden toestaan. Als hij zich afkeert van Mozes dan is hij niet langer een profeet van het joodse volk. De farizeeën gaan te werk zoals interviewers soms geneigd zijn te doen. Met hun vragen proberen zij hun gesprekspartner op zijn woorden te vangen en zo nodig de poten onder zijn stoel weg te zagen.

Jezus wil niet verstrikt raken in de rechtsregels van het huwelijk. Hij doorziet de opzet van de farizeeën. Het gaat hem bij een verbintenis tussen mensen niet zozeer om de specifieke rechtsregels. Wat mag en wat niet. Waar ligt de grens en welke regels zijn er nodig als grenzen overschreden worden.
Jezus tilt de vraagstelling van de farizeeën op het niveau van de scheppingsorde. In zijn gesprek verwijst hij naar de oorspronkelijke bedoeling van de schepping. God heeft de mens mannelijk en vrouwelijk geschapen. De mens is de schepping van God. In deze schepping ligt de menselijke natuur en aard opgesloten. Als mannelijk en vrouwelijk zijn wij mensen er voor elkaar. De verbintenis die mensen met elkaar aangaan is de afspiegeling van het verbond van God met zijn schepping. De bestemming van ons mensen is af te lezen aan de aard van ons menselijk wezen geschapen als we zijn naar Gods beeld en gelijkenis.

Wet en regelgeving zijn wel nodig omdat de ervaring ons leert dat het lang niet altijd ieder lukt om de belofte van trouw levenslang gestand te doen. Bij een echtscheiding komt er veel regelgeving aan te pas zeker als er jonge kinderen bij betrokken zijn. Het zijn vaak lastige, vervelende en pijnlijke zaken die om onderlinge afspraken vragen om het leven van de betrokkenen nieuwe perspectieven te bieden.

In de eerste regels uit de profeet Maleachi mogen we horen waar het ook Jezus uiteindelijk om te doen is. Wat ten grondslag ligt aan de verbintenis tussen mensen is het verbond van

God met zijn volk. Het allereerste huwelijk is het verbond van God met zijn volk. God heeft zichzelf een bruid gezocht in zijn schepping. De hele schrift door horen we telkens opnieuw hoe God trouw blijft aan zijn verbond. Meerdere malen verdwaalt de mens en pleegt echtbreuk door zich van God af te keren en eigen goden te zoeken.
Juda heeft ontrouw gepleegd, zegt de profeet Maleachi. Het heeft in Israël en Jeruzalem een gruwelijke daad bedreven. Het is het ergste wat je kunt doen door je af te keren van de Schepper van het verbond en je eigen goden creëren. Menselijk falen is voor de schepper niet de reden om zich terug te trekken. Integendeel, Jezus is niet gekomen om te oordelen of om mensen af te schrijven. Zijn leven is een en al getuigenis van zijn keuze voor de zwakke en falende mens zoals wij allemaal zijn. Jezus is opnieuw de bevestiging van het verbond van God met zijn mensen waarin wij allen als zijn schepselen zijn opgenomen. Wij falen en gaan vreemd als wij ons van Hem afkeren en eigen goden achterna lopen, als we ons verliezen in gretigheid naar geld en goed, als trots en hoogmoed onze vaandels worden.

Het klinkt misschien vreemd als in het tweede deel van het evangelie gesproken wordt over zegening van kinderen. Opkomen voor kinderen betekent in het evangelie het opnemen voor de zwaksten. Al eerder heeft Jezus verwezen naar kinderen. Wie een kind opneemt, neemt Mij op. En wie Mij opneemt neemt Hem op die mij gezonden heeft. Met deze passage komt het gesprek van Jezus met de farizeeën over echtscheiding in het perspectief te staan van zijn keuze voor wie kwetsbaar is. Zoals een kind verlangt naar warmte en bescherming zo dienen wij veiligheid en bescherming te bieden aan ieder die zwak is en in nood verkeert. Als kinderen zullen wij het koninkrijk van God binnen gaan als we onze handen uitsteken en beseffen hoezeer wij aangewezen zijn op het verbond van God met ons. Jezus legt kinderen de handen op en zegent hen. Dit gebaar van zegenen strekt zich uit tot ieder die zich kind van God weet.
Tegenover de farizeeën legt Jezus zijn getuigenis af als de Zoon van God. Hij is niet in dienst van de wet van Mozes. Wie aandacht schenkt aan de zwakke partij die mag God zich aan zijn kant weten. Het verbond van God met zijn volk wekt in ons op trouw te blijven aan onze oorspronkelijke bedoeling kind van God te zijn. Onze belofte van trouw aan elkaar blijkt soms jammer genoeg onderhevig te zijn aan een beperkte houdbaarheidsdatum. God trekt zijn handen niet terug van ons falende mensen. Telkens opnieuw blijft Hij ons oproepen om in ons leven een waarachtige afspiegeling te zijn van zijn verbond. Het verbond van God is als een regenboog die alles en iedereen omvat.

De profeet Maleachi geeft wel een duidelijk signaal af door zijn oproep: draag zorg voor uw leven en wees niet ontrouw aan de verbintenis die je met elkaar bent aangegaan. God zal nooit het werk van zijn handen laten varen. Zijn trouw is van alle tijden en overstijgt al onze tekorten. In zijn verbond worden we allemaal opgevangen. Uiteindelijk staan al onze namen geschreven in zijn handpalm. Zijn trouw kan de onze worden als wij gericht blijven op wie zwak is en uitziet naar iemand die hem en haar de hand boven het hoofd houdt en zegent.

Het gaat er niet om je los te maken van wie zwak is, maar juist de zwakke in het midden te plaatsen als een kind.

Ton Bun, ton.bun46@gmail.com